

Ese de trei ori in septembra: Mercuri-a,
Vineri-a si Dominec'a, candu o cîla întrîga,
candu numai diumetate, adeca dupa momentul
impregiurilor.

Prețul de prenumerare:

pentru Austria:	7 fl. a. v.
" diumetate de anu	4 " "
" patraru "	2 " "
pentru Romania si Strainatue:	15 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " "
" patraru "	4 " "

Vienna 12/24 aprile.

In nr. acesta on. cetitorii au decur salu siedintiei de sambata (9/21 l. c.) a dietei unguresci. Aceasta siedintia pan' acu e cea mai interesanta pentru cestiuenea nationalitatei nostre. Motiunea a loru 14 deputati romani, — d'a luă in consideratiune diferitele nationalitatati la compunerea cestiuenei nationalitatilor — se re-spinse. Deák — pre care magiarii lu numescu inteleptulu patriei — află cu cale a-si radică insu-si cuventulu contra motiunei romanesco.

In comisiunea pentru afacerile comune se considerara catu de catu nationalitatile, dar in comisiunea pentru nationalitatati, majoritatea casei i separă dreptu si cuviinciosu a face exceptiune si de la procedura de mai nante, desă tocmai acu si-aveau nationalitatile motivu mai mare.

Alesulu in comisiune, daca nu e de cutare nationalitate neindreptatita, óre si-va elu capace a senti dorerea celoru neindreptatiti?

Metodu de miratu acu avé acelu mediu, care n'ar intrebă ce morbosu ca celu dore, ci le oferă sanatosu pentru a preseră celui cu boisu.

Diet'a cea sê imbie nationalitatilor ocasiunea pentru a-si esprime dorintiele loru, éra ea d'in parte-si sê le essamine d'in punctul de vedere alu dreptatei si alu unitatii regatului.

Diurnalistica se occupa de respunsu ce lu va primi diet'a la adres'a a dou'a, „Wand.“ pretinde a sei ca tavernei si vice-presedintele Consiliului de Locutientintia inca pre candu erau la Vienna, au primitu acestu rescriptu reg. Se afirma ca Maj. Sa, in locu de ministri, va dâ Ungariei consiliari de statu (dupa unii: secretari de statu) respundiatori, in tote ramurile afara de resbelu. Astfelu se va incercă complanarea prin cale medielocie.

Dlu Bismark nu prè pote castigă aderenti planului seu pentru reform'a confederatiunei nemtiesci. Nu ca dora nationala n'ar senti necesetatea acestei reforme, ci pentru ca atatu guvernele statelor secundarie si mici, catu si partitele nu prè au incredere in Bismark, lu sciu ca tientesce aiure, si ca n'a facutu acésta propunere de dorulu d'a vedé liberalii patriei sale adunati in parlamentulu de Francofurtu, unde de securu n'ar siedé lungu tempu intruniti, pana sê decrete mórtea politica a primului ministru prusescu.

Negotiatunile de desarmare intre Austria si Prussia nu se sciu la ce stadiu au ajunsu, de óra-ce publicitatea n'are inca cunoscintia secura neci despre esinti'a loru.

Scirile ce ni sosescu de la Parisu ni se punu ca comisiunea compusa in cestiuenea Romaniei si-au reinceputu siedintiele, si ca sta mortisii pentru Domnitoriu din tiéra. Consuna cu acésta seire si telegramele de la Berolinu, cari afirma ca Majestatea Sa prusésca nu e invotu a permite principelui Carolu de Hohenzollern sê primésca tronulu Romaniei. Se dice

că Prussi'a face acésta pentru consecintia, caci in conferint'a de Parisu s'a dechiarat contra principelui strainu d'in familiile domnitórie, eu dinastie ereditarie.

Comisiunea inse nu si-a finit u inca lucrarile sale, si pana s'ajunga a incheia protocolele, voru mai bate inca multe venturi.

D'in Romania inregistràmu in nr. acesta unu actu imbucuratoriu pentru toti Romanii, este decretulu locuientintie domnesci, prin care se va compune comisiunea ce are sê ni dee ortografa romana, gramatica s. a. Daru mai mare nu se poate face nationalitatii romane. Barbatii cari avura acésta ideea, vor binemerata de nationala romana si de cultur'a ei. --- In tempurile vechi, cartile besericesci grigira de unitatea limbei, dar de unu tempu in cîce ele paru ca vor incetá a ni mai face si acestu sieritivu, de unde toti Romanii vedeau cu dorere ca desvoltarea limbei incepe a luă direptiuni deselinite chiar atunci candu i se deschidea suera mai larga de aptitute.

De acestu reu ne va scuti comisiunea limbistilor romanii. Multiamita barbatiloru, cari in medioculu celoru mai sgomotose miscaminte politice, nu si-uitara de criteriu primu alu esistintiei nostre nationali, de limb'a sonora, ce in fiecare cuventu si-are cate unu documentu despre originea nostra, despre trecutulu nostru.

Numai dupa ce comisiunea acésta si-va inplins missiunea sa, se va incepe desvoltarea repede si ratiunale a limbei romane, si prin ea cultur'a poporului romanu.

Limba si nationalitate.

II.

(M. B.) Se scie de comunu ca in tempurile mai vechi pana la inceputulu acestui secolu, nu numai limb'a invetiamentului, ma si cea oficioasa de susu pana josu, in tota Ungaria eră limb'a latina. In acésta corespundeau dicasteriele un'a cu alt'a, comitatele si tote corporatiunile; in limb'a latina erau scrise chiaru si legile, ce le aducea diet'a compusa pe baza aristocratica, d'impreuna cu regele Ungariei.

Pe atuncea putienu se interesau nemagiarii de limb'a si nationalitatea loru, pentru ca limb'a latina nu eră pericolosa pentru ei, sciindu prè bine, ca acésta ca o limb'a moră si neutrala nu mai poate face invingeri asupra poporului intregu; apoi si altecum eră numai limb'a carturarilor, si nici candu nu se impunea poporului spre invetiare, ori de care nationalitate sê se fie tienutu acel'a.

Numai la anulu 1791, candu se adusa legi pentru propagarea limbei magiare, incepura a cugetá mai seriosu si nemagiarii, dar' eu putienu resultatul, caci cei ce aveau dreptu de a luă parte in dieta, erau nobili magiari, (ori si ce nationalitate sê se fie avutu densii); si asia nici ca se interesau de sîrtea nationalitatii loru; — éra nenobilii invetiali, daca

si vedeau amenintarea pentru natiunile loru, trebuiau sê plece capu si genunchi in naintea aristocratiei atotputinatice, dar nici altecum nu-si poteau innalati cuventulu in dieta pentru interesulu loru, caci ei acolo n'aveau nici unu locu.

Sentiu de nationalitate astfelu abia se potu descepti la nemagiari!

Éca cum suna acelu articolu de lege, in care s'a semenatu sement'a magiari-sarei:

„Sua Majestas Sacratissima fideles status et Ordines de non introducenda pro negotiis quibusunque lingua peregrina securos reddit; ut autem nativa lingua hungarica magis propagetur, et expoliatur: in gymnasieis, academieis, et Universitate hungarica peculiaris professor linguae et styli hungarici constituetur, ut illi qui eandem ignorant, et condiscere volunt, vel vero eiusdem linguae iam gnari, et hac sese perficere cupiunt, occasionem nanciscantur utrobique vota sua explendi, dicasterialia negotia autem idiome latino nunc adhuc pertractanda venient.“ *)

Acu se puse temeiulu magiari-sarei, de-si pote nu cu acestu cugetu, ce insec e cu greu de a crede, — acu se incepe epoca reformelor, in acelu tempu, candu nici chiari magiarii nu-si sciau vorbi limb'a, ei insii nu-si dedeanu nici o truda a inventia o limb'a dura, neultă, carea, precum diceau, era liub'a servitorilor.

Dupa acestu articolu de lege se si introducea in data profesori de limb'a magiare prim tote gymnasiele, academie de drepturi si Universitate, cu scopu, ca acea limb'a „magis propagetur,“ si sê prinda radecine pretot indenea. Fisele legislatori intelepti n'au sciu, séu n'au voit u a sei, ca in Ungaria se afla nu numai magiari, ci si altii, cari asemenea cu ei portă greutatile tierii, si-si verba sanguele pentru patri'a comuna prin urmare, ca si ei ar avé ce-va dreptu de a cere, ca asemenea catedre de limb'a si literatura să se redice si pentru limbele nemagiare celu putienu acolo, unde aceste au preponderanti'a locuitorilor.

Ast'a insec precum observai mai susu chiaru nici nemagiarii nu o pretindeau, caci n'aveau nici o frica de suprematia limbei magiare, ce era inca in leganu, era de alta parte atâtua magiarii zaceau in pătalu intunerecului in ast'a privintia, si cei putieni lumintati, caci se mai aflau, erau pedepsiti de a suferi greutatea catu-silor politice.

Parintii patriei insec nu se indestulira numai cu atât'a. — sement'a nu remane totu in pamant, ci incoltiesce, prinde radecine, ese d'in pamant, cresce si infloresce. Astfelu de faze a avutu si limb'a magiare, pana candu s'a desvol-tat la stadiul de astadi.

*) Ca insec limb'a materna magiare sê se latiesca si se poleasca mai tare: in gymnasie, academic, si in universitate magiare sê se introduca profesori de limb'a si literatur'a magiare cu plata, ca acel'a, cari nu scia limb'a si volescu a o invetiá, séu daca o sciu, si dorescu a se perfectiona in ea, sê alba oca-siune de a potu corespunde chiamarii sale, insec afacerile oficioase cu dicasterile se vor peracta inca totu numai latinesc.

Prenumeratunile se facu la toti dd. corespondinti a nostri, si d'adreptulu la Redaction. Viena, Landstrasse, Reisnergasse Nr. 3, unde sunt a se adresă si corespondintele, ce privesc Redactionea, administratiunea său speditur'; caci vor fi nefrante, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatii de interesu privat — se respunde cate 7 cr. de linie, repetirile se facu cu pretiu scadiu. Pretiu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antcipa. Speditur'a: Schullerstrasse Nr. 11 unde se primeșou insertiuni.

In anulu 1792. diet'a Ungariei s'a ingrigitu de limb'a magiara intr'unu articolu de lege deosebitu, in care se detinermuresce, „ut studium linguae hungaricae intra fines regni eiusdem deinceps sit studium ordinarium, ut hac ratione intra certam temporis periodum pedetentim publica munia intra regni limites nonnisi tales obtineant, qui penes reliqua rite absoluta studia cognitionem etiam linguae patriae professorum testimoniis edocuerint.“ *) (1792. Art. VII)

S'a introdusu dura limb'a magiara, cu toate ca si acuma era in fraged'a sa copilarla, in toate scôlele publice ca studiu de oblegatoriu, si cu cîta nevoia cu tota se propunea latinesce, d'in grammatica latină. Pe langa acestea totu-si chiru siermanii teneri nemagiari trebuiau sê o invetie, caci numai asiá poteau avea ce-va prospectu, ca vor capeta (insec numai nobilii) atare deregatorla intre marginile tierii unguresci. In acestu articolu de lege e depusu dura fundamentulu introducerii limbei magiare ca limba officiosa in toate lucrarile publice; acu se spune apriatu, ca tenerii de la institutele publice sunt siliti a invetiá magiaresce, si inca cu atât'a diligintia, ca sê fie apti „intra certam temporis periodum publica munia obtinere.“

Aceste se referescu numai la scôlele publice, insec diet'a s'a ingrigitu si de oficiale publice, ordenandu, ca o deputatiune d'in senul dietei d'impreuna cu locuintia Ungariei sê prelucre unu proiectu de lege pentru diet'a viitor: ca adeca incau ar potu si cum trebue sê corespunda Consiliulu locuintiei in limb'a magiara la representatiunile Comitatelor, ce sunt scrise in limb'a magiara? (Art. VII. 1792.)

Éca inceputulu introducerii limbei magiare nu numai josu intre copii, ci si susu la toate dicasteriele insec numai „intra fines regni.“

Diet'a cea mai deaproape insec, nici in anulu 1796. nici in 1802. nu s'a potutu ocupá cu proiectul de limb'a, ce l'a prelueratu acésta comisiune mixta, pana la anulu 1805. despre care in numerulu viitoru.

Revista dinaristica.

(Urmare.)

Mai departe ni aduce a minte, ca in tempurile de demultu cuventulu: „natio“ cu totu altu inteleisu avea decum lu intiegemu astadi. Atunci acei ce au formatu o colonia, o clasa cetatiénscă, séu car au cuprinsu unu locu anumitu, unu teritoriu separat, precum si cei ce s'au tienutu de-o órecare beserica deschilinita de celealte, toti acestia se numiau natiuni. De aceea apoi a fostu natiunea cumanilor, jasigilor, secuilor, besineilor si a palotilor, cu toate ca aceste

*) Studiul limbei latine intre otarele tierii sê se studiu ordinariu, ca astfel sub decurgerea unui tempu anumitu cu inceputul numai acel'a se capete deregatorie publice in tiéra, cari absolventu cu succesu bunu studele, potu dovedi prin testomiu profesorilor, ca sciu si limb'a magiara.

vorbisau numai o singura limba — cea magiara.

Apoi ca sê ni faca capulu apa si sê ne patrunda dôra de adeverulu lipsei de a intrebuintia si noi limb'a magiara in afacerile politice, ni insira esempe d'in tieri straine. Asiá dice că constituionea d'in Belgia cu tóte că e mai liberala si decâtua cea d'in Anglia totusi nu indreptatiesce mai multe limbi ca sê se intrebuintiedie in viéti'a politica. — „In Belgia — dice autorulu din „Hon“ — dôue a treia parte a locuitorilor nu scie frantiozesce, totusi in Comitate, ca si in dieta limb'a oficioasa e cea francésca, cu tóte că asta nu e prescisa de constituione, ci numai asiá d'in datina. In Camera, deputatii de naionalitate flamanda sunt cei mai numerosi, inse nimenui nu i-a plesnit in minte ca sê vorbésca vreun cuventu flamandu . . .“ La aceste intortocaturi pre scurtu i-am poté respunde inteleptului publicistu, că daca naionalitatea flamanda nu voiesce sê se folosescă de limb'a sa proprie, prin aceea nu se pôte elatiná dreptulu naionalitatilor ce dorescu a fi egalu indreptatite de a se folosi de limb'a loru; — daca vre-unu poporu nu voiesce a traça naionalitate, apoi fie-i de bine, prin acést'a inse nime nu pôte silí naionalitatile ce dorescu o viéti'a adeverata, viéti'a politica ca sê ieie exemplu de la acele popore amortite, si a inse inteleptulu publicistu ne mîntuiesce de sarcin'a de ai mai respunde, deórace senguru domni'a sa numai decâtua amintesce, că alegatorii de naionalitatea flamanda in unele cercuri au pretinsu ca deórece nu opresce legea (!) sê vorbésca in limb'a loru“. Asiá dara si flamandii incepui a se desceptă, prin urmare deórace tóta inteleptiunea celor ce se lupta contra naionalitatilor, stă d'in aceea că densii se nisuiescu a pată pre cei mai zelosi naionalisti ai nostri numindu-i tradatori, vinidietori de (?Red.) patria, buroerati si căte si mai căte nu li arunca in fatia, dicandu că si aici in tiéra aru tacé bietele naionalitatii, căci ele sunt bune si blande inse intielegint'a batu-o noroculu, ea atietia poporulu si impedeca desvoltarea constituionei, libertatii publice, acum candu chiaru d'in gur'a loru audimur că nu numai poporele d'in Ungaria, Transilvania, Banatu si Croatia atietiate si inversiunate de reutatiós a (?) loru intielegintia, ci chiaru si in Belgia liberala, unde intielegint'a inea nu vré sê scie de principiu naionalitatii, in

Belgia chiaru s'a esprimatu poporulu că pre jensulu nu-lu indestulesce neci acea libertate mare daca nu voru fi respectati ca naionalitate, căci aceea e contra demnitati, onorei si chiaru esistintiei loru, — si acést'a cu atâta e mai frumosu si de laudatu, pentru că acei alegatori d'in cîteva cercuri pretindendu respectarea limbierlor au datu dovédă că pe langa tóte că ei suntu parasi si despretilui de intielegintia totusi de poterea sentiului naionalu si-au esprimatu acea dorintia santa ce aredica chiaru si pre unu poporu decadiutulainaltima demnitati omeneșei.

Apoi daca poporulu d'in Belgia libera, a carei-a constituione e de exemplu, totusi nu e indestulit, ci pe langa nutrementulu sanatosu si datatoriu de viéti'a alu libertatii publice, inca mai doresce ceva, cumu sê nu pretinda naionalitatile nemagiare d'in Ungaria, si Transilvania cari nu suntu pré imbuibate cu libertatea publica.

(Va urmá.)

Diet'a Ungariei.

Siedint'a casei representantilor d'in 21. Aprile.

Presiedintele: Szentiványi.

Protocolulu lu duce Vilhelm Tóth, pre vorbitori i insémna Giorgiu Ioanoviciu.

Protocolulu siedintiei trecute se autentica dupa unele modificatiuni in stilisare.

Br. Ladislau Maithényi, membru casei boeriloru, predă presiedintelui estrasulu protocolului si conclusulu casei magnatilor d'in 16 I. c. in privint'a proiectului de adresa. Cas'a primeșce actulu acest'a cu bucuria.

La propunerea lui Deák se aduce conclusu, că pana in incepulturul lui lunii siedintie casei representantilor se vor tiené in sala museului, de óra ce pana atuncia se vor face pre de oparte stramutariile necesarie in privint'a unei acustice mai bune, éra pre de alta parte zidirea intréga a casei noue se va uscă, fiindu umediérla de presentu stricatiúsa sanetatei.

Paulu Rájner reportéza d'in partea comisiunei bugetului casei.

La ordinea diley e elaboratulu comisiunei de 12, care elaboratul se ceteșee intregu.

La pasagiu despre formarea si organizarea comisiunei in caus'a naionalitatilor 14 deputati romani au facutu urmatóri'a motiune:

„Considerandu, că cas'a in prim'a sa adresa a enunciatu, cumea in facerea legilor pentru naionalitate va tiné la principiele de dreptate si fratrietate;

considerandu, că naionalitatile ca totu atati faptori esentiali si egalu indreptatiti sunt chiamate la o egale conlucrare intru deslegarea acestei costiuni de mare importanta,

propunemu ca

Comisiunea ce e a se esmita in caus'a naionalitatilor, dupa momentuositatea acestor cause, sê se compuna cu cuvenita luare in considerare a tuturor naionalitatilor din tîria, si dupa proporțiunea numerica a acestor.

Pest'a in 18 Aprile n. 1866.⁴
(Urmáza subscriptiunile mai tuturor romanilor de la dieta.)

In contr'a amendamentului acestuia nevinovatu intru tóte se scóla mai antaiu Deák. Densulu nu recunoscere competitiva naionalitatilor in intrebarea acést'a, care nu e numai a naionalitatilor ci a tieriei intrege, éra naionalul n'au dreptulu de reprezentare, de óra ce toti cetatienii suntu membri acelei-si naionalitati politice. Spéra inse, că cas'a va considera chiar in interesulu seu pre membri diferitelor naionalitati, cari potu ave cunoscintiele cele mai late la elaborarea unui astfelu de proiectu. Voesce inse, ca prin acést'a sê nu se restranga dreptulu de alegere libera a casei.

Dr. Iosif Hodosiu: Eu tienu intrebarea naionalitatilor de intrebarea cea mai urgente, si asiu si vrutu, ca sê nu se postpuna deslegarei afacerilor comune, ci de ar si eu potintia, asiu deslegă ambele acese intrebări de odata. La deslegarea afacerilor comune scopulu principale e impacarea cu tronulu, la deslegarea intrebarei naionalitatilor scopulu principale e impacarea cu diferitele naionalitatii — ambele acese scopuri suntu asemene de momentosé pentru tronu, patria si locuitorii ei. Sun convinsu, că nu va fi pace in tiéra, pana candu intrebarea naionalitatilor nu va fi deslegata intr' unu modu, carele sê indestuleze pre tóte naionalitatile din tiéra. Pana atunci nu va fi pace in tiéra, pana candu limb'a unei naionali posiede prerogativa legală, éra cele latte naionalitatii nu suntu ascurate prin lege si accentuezu nici prin un'a lege in intrebuintiare limbierlor naionali: si o repetiescu, pana atuncia nu va fi pace, si acést'a ar fi atatu de dorit. Sentimentul naional se desvolta totu mai multu, ce s'a recunoscetu si in adres'a intaia. La noi romani sentimentul naional se datează de odata cu viéti'a nostra; ma marturisescu, că e mai vechiu, decatul tempulu acel'a, in care s'a disu despre noi „non tam pro vita quam pro linquae incolumitate certasse videbantur.“

Nisuntia, de a deslegă si ordină intrebarea naionalitatilor, se datează in Ungaria d'in anulu 1848. Mi aducu aminte de unele puncte d'in anulu 1849 in privint'a romaniilor, cari le a propus unu membru alu casei de atunci, Dragosiu, -- dar' punctele acese s'a propus fôrte tardiu. Sciu, că diet'a d'in 1861 a denumit u comisiune regnicalara, care să eluea unu elaborat in privint'a naionalitatilor; sciu, că st. corepresentante Colomanu Tisza a adus la desfintarea dietei d'in 1861 o motiune éra in privint'a acést'a. Inse si acesa sciu, că tóte punctele acese, tóte acese elaborate, tóte acese propunerii s'a facutu in momintele cele mai de pre urma.

Nu sciu, catu va tiené diet'a presente,

inse atât'a tempu, credu, că avemu inca, catu sê potem deslegă intrebarea naionalitatilor. Inse, Dloru! sê o deslegă toti la o lalta, tóte partile interesante in caus'a acést'a. O partita interesanta inse e fie care naionalitate, o partita interesanta nu e numai o naionalitate, ci tóte la olalta. Sê luamu dura parte tóte naionalurile in proporțiune la elucrarea operatului despre naionalitati, ca chiar atati factori interesati in caus'a scésta.

Eu privescu naionalitatile nu ca parti intregitórie a naionalitatei politice, ci ca parti intregitórie ale tieriei. D'in acestu punctu de vedere, o sciu prăbine, ne vom nisui toti pentru sustinerea si libertatea patriei. Credeti-mi inse, Dloru, că de cautàmu in giurulu nostru patri'a mi se aréta in starea ei de acuma, asie dicandu abnorma si demolata, numai ca o ruina, care ruina inse are o baza tare si durabile. Pre bas'a acést'a legale sê zidim alta patria, in care toti sê avemu locu, nu unulu preste altulu, ci langa olalta. Sê facem noii intre noi pace, sê impacàmu naionalitatile, sê damu fie carui dreptulu seu, si atunci tiér'a va fi o anima, unu sufletu, éra patri'a va fi comună. Eu sum deci pentru amendamentu, si voescu, ca naionalitatile sê se respecte dupa cuviintia.

Vilelmu Tóth se dechiara in contr'a moțiunei, pentru că increderea nu se poate esplota.

Vincentiu Babesiu: On Casa! Me voi restringe la obiectulu de pe tapetul. Scopulu lamuritul amendentului nostru e, ca in comisiunea insarcinata cu regularea causei naionalitatilor sê finu cuvenitul reprezentati, adeca nu cumva-se finu ignorati! amu facutu o acéstă propunere, căci amu esperiatu, cumu că fôrte adese ori amu fostu ignorati (eschiamatiuni: cundu?). Fôrte de multe ori amu fostu ignorati in astufelu de locuri, in astufelu de comisiuni, ce atingu tiér'a intréga.

On. Casa! Credu, că nu e nime in acesta casa, carele ni-ar nega existint'a nostra naionala; daca inse avemu existintia naionala, si e recunoscetu in acesta casa, că fara noi n'ar fi Ungaria aceea, ce e acuma, Ungaria intréga, deci formànu noi unu factore in tiéra, atunci eu cutesu a dice, că ori unde se intempla consultarii despre causele tieriei, daca voiesce on. casa ea sê fie acelea expresiunea adeverata a tieriei, acolo trebuie sê finu si noi, trebuie sê fie si reprezentantii nostri, (eschiamatiuni: daca aice suntu!) Daca lipsesc acést'a, atunci din parte-mi asiu dice, că naionalitatile aru poté a se plange cum că se face despre densele fara densele; căci on: casa, nu potem ignoră aceea, că pretutindene naionalitatile sunt interesate in causele de tiéra; — si de óra-ce vedemus că acést'a nu se ie in drépta consideratiune, — si deóra-ce ne tememus, că nu se va luá acéstă în consideratiune cuvenita nici aice, unde chiaru e vorba despre stabilirea legală a existintei nostre; — dreptu aceea eu credu, că cererea nostra e fôrte justa, si de lipsa, si nu concedu aceea, că prin acést'a s'ar desceptă ne-incredere, căci atunci si existint'a nostra aici in casa ar fi o neincredere, deci daca acesta re-

FOISIORA.

Stefanu Voda si Vladic'a Juon.

I.

Colo susu la Bucuresci,
La curti mari, si curti domnesci,
Si cu sute de feresti,
Mare mésa e intinsa
De boieri alesi cuprinsa,
Boierii Divanului,
Si ai Tergu-jiului,
Si ai Mehedințiului!

Dar' pe mésa catra frunte,
Mi jacea, jacea o bute,
Cu vinu bunu, vinu de Cotnaru
Si Juon tórna in paharu.
„Susu boieri si inchinat!“
Betii mancati, ve ospetati!“

Si toti bea in veselia,
Dar candu fu catra betia,
Vladic'a de bucuria,
Da josu haine vladieșci,
Si se 'mbraca in domnesci,
Ier' la mésa 'mi venia,
Si d'in gura mi graia:
„Auditii boierilor
Auditii ostasilor!“
Dreptu voi mie sê-mi graiti,

Si sê-mi spuneti cum ganditi, —
Siede-mi bine 'n vladicia,
Sei mai bine in domnia?!“
Candu boierii-lu audiă,
Limb'a 'in gura li-amută,
Trei minute nu graia,
Ce-o se fia, nu sciă, —
Numai unu boieriu mai micu,
Mi siedea că-unu gramaticu
Cu condeiu la urechia,
Dupa datin'a-i cea vechia,
Si-i respunse 'n fragedu tonu:
„Se fiu Domnu, Vladica Juon!
Bine-ti siede 'n Vladică,
Dar' mai bine in domnia!“
Caudu Vladic'a audiă,
Ospetarea o lungă,
Si boierii remanea,
Dile multe-si petrecea, —
Si pe Juon, Domnu 'lu facea!

II.

Stefanu Voda audiă,
Fôrte reu că se mania,
Si strigă elu catra-ai sei:
„Auditii armasii mei!
Cătu mai iute se ve duceti,
Pe Vladic'a sé-lu aduceti,
Sé-lu aduceti la palata
Chiaru eu hain'a imbracata,

Se-lu intrebu, de cine-i data?“
Toti armasii 'ncalcă,
Pe cai negri ei plecă,
Ca pe ventu ei mi sbură,
La vladică ajungea,
Peste mese că-lu tragea,
Si de peptu că mi-lu luvă

Pan' la Voda mi-lu purtă, —
Dar' boierii candu vedea,
Toti fugia, si s' ascundeau!

Stefanu Voda asteptă,
Si peurma intrebă,
Cu restitu si aspru tonu
Pe celu Domnu, Vladic'a Juon:
„En respunde-mi tu Vladica
Omu selbateu far' de friea,
Cum te bate Domnedieu,
Ca se surpi tu tronulu meu?“

Dar' Vladic'a că tacea,
Scie bine că-i asiá,
Apoi Stefanu 'i graia:

„Mici seracu eu te-am aflatu,
Si 'n palata te-am luvat,
Slugulită
Pe tiolită,
Argatielu
Pe malaieu,
Pana mare te-am crescutu,
Si seolariu de te-am facutu,
Carte mandra ai 'nvetiati,

Dascalu mare te-am naltiati, —
Nu-ti placu la dascalia,
Te poftisi la preută,
Eu facui ce mai putui,
Popa mare te facui,
Că ti-am datu protopopia,
Te-am naltiati la vladicia,
Nici acést'a nu-ti mai place, —
Diavolulu in tine jace,
Si spre reu te-a invitatu, —
De triufia esti 'ngafatul,
Si-mi iei panea avutia,
Si-ni surpi tronulu si domni'a, —
Te-ai facutu necredinciosu,
Se peri dar' ca pecatosu!“

Dar Vladic'a ce facea?
Etu plangea, si totu tacea
Scie bine, că-i asiá.

Stefanu Voda judecă,
Nici cuventulu si-lu gâtă,
Pan' ostasii s' adunara,
Spandleriori redicara, —
Pe Vladic'a-lu acatiera!

Bate Dómne! si tresnesce,
Pe omu reu, ce nu cinstesce
Facatorii sei de bine, — —
Asiá fia eu ori si cine!

presentatiune n'a fostu spre daun'a intregitati patricii, dieu: că nici acea, ce propunem, nu i va fi spre stricare.

De comunu se dice, că „nime nu se poate restringe spre incredere“, dar acest'a e unu conceptu precatu de partialu, prestatu de elas-tecu; apoi odata se dice „incredere“ ér alata „calificatiune“ si ambele acestea se facu aternatot'e chiaru dela acei-a, in alu carora interesu — celu putienu, in interesulu-li esprimitu pana acuma — a statu ca pe noi sê ne ignoredie, de aceea apoi am patitudo, că ori unde a fostu vorba despre romani, — de comunu séu nu s'a alesu nici unulu dintre noi, séu s'a alesu de accia, desprie cari se scie in comunu, că nu se pré tienu de cei mai buni, de cei mai creditiosi romani. (Sgomotu forte mare, eschiamatiuni de neaprobarare si neplacere.)

On. Casa! Adeseori am facutu esperiint'a, că intrég'a magiarime se pôrta cu neineredere, cu antepatiá fatia ceu unele individualitati magiare, pe cari nu numai corporatiuni, ci si Maiestatea sa i-a onoratu cu increderea lor; si aceast'a numai d'in acea simpla causa, că li s'a parutu a scîf că nu sunt magiari cu semtimente bune.

Apoi me rogu, daca e iertatul astfelu a argumenta magiarului, — credu, — că totu acést'a pote stâ si fatia cu alte natiunalitati; si indesertu amu negă, căci in tôte dilele vedem, că avemu causa spre acést'a, că adeca precum nu toti magiari suntu de o forma, totu asiá nu sunt nici toti romanii. (Ilaritate, sgomotu.) Dreptu aceea, deoara-cenoi ne potemu provocă fara sfiala la acea, că pre magiari buni si distinsi, pre acci-a adeca, cari posiedu increderea deplina a natiunalitathei magiare, noi ii stimânu, deci credu că cererea nostra e justa, si că cu totu dreptulu potemu acceptă, ca sê se ieie in consideratiune si d'in partea magiarilor; asie-ori si cumu sê negămu, propunerea nostra e logica si necesaria, si premine numai atunci m'ar odihnu dechiaratiunea on. case, daca aceea s'ar respică, cunca noi in tôte combinațile ce suntu acum pe tapetul romu si chipu cuvintia, adeca conformu ponderei, si si intereselor causci representati. Int' at'a chipu acést'a ni-o poteti negă, căci majoritatea e in contra nostra dar' nu credu că a-ti poté-o combatte eu arguminte. (Aprobare, sgomotu.)

Dedinszky si Zsedényi se scóla, cestu d'in urma cu o furia, incontr'a lui Babesiu, si si-esprime sperant'a, că majoritatea romaniilor nu e de pararea lui Babesiu. Suntu intre aperatori deferiteloru natiuni barbatii neinteresati (!) si cu minte (!) cari dorescu, calimb'a natiunale sê jóce rol in administratiune si in scole, si asié sê albe garantia legale pentru desvoltarea ei, si dorintiele aceste drepte vremu si le vomu si imprimi. Aceea ce poftescu propunetorii nu se poate imprimi, căci in casa nime nu representa natiunalitatile, ci totisuntu representantii Ungariei si a intregei natiuni magiare. Marchéza mai departe pre eei ce au subscrisu amendementulu de magiari, de óra ce densii suntu mai intaiu magiari si apoi dupa aceea romani, (Hodosiu: negu) si i provoca sê-si retraga motiunea.

Samuilu Bónis e incontr'a amendementului, pentru că nu se poate realisá, negandu, cunca intrebarea natiunalitatilor ar fi ran'a eea mai dorerasa a Ungarici.

Alesandru Nicoliciu vorbesce incontr'a amendementului, pentru că are tota increderea in tactulu representantilor, si e convinsu, că in comisiunea natiunalitatilor se voru alege astfelu de membri si in astfelu de proportiune, incat sê se corespunda pretensiunilor drepte ale defertelor natiuni si cari sê deslege intrebarea acést'a spre indestulirea tuturora.

Ragályi observa, că impregiurarea, că totu diregatorii d'in period'a lui Bach si Schmerling au subscrisu motiunea, ar poté aduce pre cineva sê créda, că densii vreu sê faca presiune in dieta in interesulu óresi caroru cercuri vienesi. (!)

Stefanides cere votisarca.

Kubicza, vorbesce intr' unu tonu forte iritatu pentru respingerea amendementului, éra Ujfalusy i secundéza, pentru că primindu principiul d'in motiune s'ar poté nasce intrebarea religiunilor, ce de securu nu va contribui la usiorarea situatiunei.

Emanuilu Gozsdu carelenu scim'u d'in ee motive mai innalte politice ca romanu n'a subscrisu amendementulu si-esprime intr' unu tonu iritatu pararea de reu, că motiunea a-

căs'ta in sine luata de totu nevinovata a cau-satu iritatune, ce nu s'ar fi intemplatu, déca n'ar fi vorbitu nime pentru dens'a. Aci s'a documentatu, că amicii neiscusiti suntu amicii cei ma rei. Dunsulu nu primesce motivarea propunerei asié, precum s'a intemplatu, eu atatu mai putinu teori'a despre romanii rei. Vorbitoriu se dechiara, că e romanu bunu, precum nu pote fi altulu mai bunu, inse totu de odata e si magiaru (sic.). E dreptu, că cei ce au subscrisu amendmentulu ambila prealta cale, cu totulu diferita de acea pre care ambila elu, inse densulu tiene pre acést'a de cea adeverata, pre care nu va parasi-o nici odata, si speréza, că subscrisii voru trece in taber'a lui. (yaga sperantia) Vorbitoriu dechiara pre ceia, cari iriteză pre romani incontr'a magiarilor de inimicii romanilor, si provoca in tonu forte iritatu pre Babesiu, ca sê numește pre romanii rei d'in cas'a representantilor.

Babesiu dechiara, că n'a pricoputu pre Gozsdu, candu a vorbitu de romanii rei. Mai departe se esprime, că nu pote implini cererea lui Gozsdu, căci dupa usulu parlamentari nu e nime indetoratu a numi nume.

Sigismundu Borlea partinesce motiunea. Densulu accentuează, că inca in 22 Martiu a facutu in daru propunerea ca la alegerile comisiunilor sê se respecteze diferitele natiunalitati; in diu'a aceea s'au alesu trei comisiuni, si intr'aceste nici unu romanu. La deslegarea intrebarei natiunalitatilor trebuie sê iece parte representantii natiunalitatilor cu atatu mai vertosu, cu catu numai densii sciu léculu de vindecare. Susipiunarele, ce s'au facutu eu ocazieua acést'a le respinge pentru că acést'a maniera nu duce la capacitate. Andriu Medanu partinesce pre Borlea, pentru că amendmentul representantilor romani e numai esplicare principiului primitu de comisiunea de 12, ca membrii diferitelor comisiuni sê se aléga d'in senulu dietei de dupa capacitatea si cunoștințele de specialitate ale representantilor.

Rudnyánszky — alesu intr'unu cercu curatul slovaceescu — face curios'a si siod'a dechiaratiune, că slovacii lui suntu toti magiari, si de n'ar fi agitatori, n'ar esisto nici intrebarea natiunalitatilor (?!).

Conte Gedeonu Ráday votéza incontr'a amendmentului.

Dr. Aureliu Maniu dechiara, că nu voescu sê pasiésca pre terenulu discutarei cestiuniei natiunalitatilor, căci acést'a nu se poate discută si decide numai asié per tangentem. Adauge, că elu, si crede că toti cei ce au subscrisu motiunea, n'au avutu altu scopu, de catu ea totu natiunile sê fie reprezentate dupa cuvintia in comisiunea pentru natiunalitati, si acést'a cu atatu mai vertosu, cu catu voescu, ca intrebarea acést'a sê se deslege pre langa concursulu celor interesați, cari vor poté in cerculu mai restrinsu alu comisiunei desluși cu atatu mai bine intrebarea acést'a momentósa, fara a carei indestulitoré deslegare constituine ariei n'are nici o baza duravera. In decursulu vorbirei provoca cas'a, ca sê primésca motiunea ca o consecintia a elaboratului comisiunei de 12, in care se cere cunoștința de lucru pentru celelalte comisiuni, deci cas'a privésca in compunerea comisiunei pentru natiunalitatii ca o astfelu de cunoștința de lucru natiunalitatii. Representantii de diferite natiunalitatii cunoșcu mai bine fazele, prin cari a treceutu intrebarea acést'a, si suntu mai competinti a se pronunciá in privint'a deslegarei. Privindu-se in astfelu de modu motivele motiunei, crede, că se poate primi.

Florian Varga e pentru primire, căci motiunea e drépta, si intr'ens'a nu se cere ceva eu nepotintia.

Ladislau Tisza si Ivánka suntu incontr'a motiunoi.

Mileticiu nu poate sprigni motiunea romanilor, căci nu o astfelu de indestulitoré, de óra ce principiul intrebarei natiunalitatilor nu poate fi proporțiunea, ci egal'a indreptatiare.

Dimitrieviu primeșce in principiu amendmentulu, inse nu lu partinesce in privint'a realizarei, pentru că nu se tiene de casa, ci de forulu conferentiale. De aceea votéza pentru respingere.

Milutinovicu are incredere in loialitatea, esei si votéza incontr'a motiunei.

Aloisiu Vladu nu vorbesce atatu la obiectu, catu mai multu protestéza incontr'a tonului vatematoriu si assertiunea lui Zsedényi, de dupa care vorbitoriu nainte de tôte occupa locu in casa ca magiaru. „Sum romanu si nime

sê eugete, că ar fi óre candu in stare sê faca d'in mine magiaru, precum nici eu nu vreau sê facu d'in nici unu magiaru romanu; — sum fiu alu Ungariei, si patriotismulu meu precum si iubirea mea de patria am documentatul-o in tempuri grele si critice.“ Pre urma respinge suspiciunarea nechalita alui Ragályi, dicandu că astfelu de arme adese se intorcu incontr'a atacatorilor, precum si atacurile lui Kubicza. Intorcandu-se la objectu numesce motiunea unu medilociu, care duce la deslegarea nodului gordianu a intrebarei natiunalitatilor, si e pentru primirea ei. *)

Colomanu Tisza si-esprime bucuria, că partea eea mai mare a representantilor serbi nu springesce motiunea.

Vorbitorii inca inserisi renunția, si venindu acuma tréb'a la votisare, majoritatea a fostu pentru respingerea motiunei.

Elaboratulu comisiunei de 12 se porimesce in intregitatea sa.

In fine s'a adusu conclusu, că comisiunile pentru statorirea referintelor intre Ungaria si Transilvania, pentru natiunalitati si ordinea casei se voru alege in siedint'a de Marti'a venitória, éra alegerea celoralte 5 comisiuni se va intemplă numai dupa ce representantii se vor fi dechiarati, că in cari comisiuni voescu sê fie alesi.

Siedint'a mai de aprópe va fi luni. La ordinea dilci e reportulu comisiunei pentru verificari.

(v.) Pesta in 8/20 aprilie. — Vinu a aduce onoratului publicu romanu imbucuratore scire, cumea de unu tempu in cõce armonia si solidaritatea intre membri romani a-i ditei a inceputu a imbracă facia multu mai seriósa si mai placuta, de catu pana aci. Causele potu se fia diferite, dar' ajunge esperiint'a ce o potura face pana aci si despre carea avura in serbatorile pascilor destulu tempu a ascultă si opiniunea publica. De alta parte, dupa cum ni se spune, sê fia contribuitu la acésta imbucuratore armonia si solidaritate — nu pucinu si acreșcamentul celu cascigă reunimea ablegatilor romani prin intrarea in dieta a lui Ales. Romanu si prin infacirosarea lui Andrei Medanu. Ambii acesti domni au intaritul multu, si vor face-o sê precumpenescă in conferintele natiunalii — partid'a natiunale liberale nependinte, prin ce solidaritatea si actiunea ei la dieta — precum sperămu, va deveni mai generale si mai intensiva, si ecuilibriul poterilor totu mereu se va restaveri.

A fostu fatalitate, că dlu Ales. Romanu, d'in caus'a conoscutelor intrige straine, n'a potutu se intre in dieta de locu dintru inceputu; éra dlu Medanu — dupa parerea mea — ar merită intr'adversu unu picutiu de mustare, sê ntielege fratiésca, pentru a intardiatu pana acum de a se folosi de mandatulu seu, de increderea bravilor sei alegatori;*) căci eu asié credu, că daca domniele loru d'intra inceputu se aflau intre ablegatii nostri, prin participarea loru la tôte desbaterile si actiunile, o multime de ne'ntielegeri, complicari si confuziuni se incungurau, si intrig'a straina si ne-principerea unor parteculari nu apucă a se incuibă si a puiá in sinul conferintelor natiunali:

De altu mintrelea Ddieu e bunu si — multiamita lui, că ni i-a adusu chiaru si acum, precandu se facu tôte pregatirile pentru luptă cea mare pentru natiunalitate si limba. Prin numitii doi domni — iasié credu, ca numerulu eroilor nostri parlamentari nu numai s'a inmultit.

*) In nr. venitoriu vom publica cuvintarea intriga.

*) Observam, cunna in contra alegerei lui Medanu a fostu datu unu protest si pe temeiul aceluiu dlu ablegat Gerardu Végho esmisu ca investigatori; dar' acést'a, dupa lege n'a potutu inpedeçti pe dlu Medanu, ca sê se infacirosesca si sê le partela dieta. Red.

titu cu doi, dar' fotu de o data s'a facutu mai compactu si mai uniformu.

Nu potu incheia fara a aminti, precumca unii domnii de frunte d'in tabera fratilor magini — prim propunerea acést'a a romanilor s'au interitaté-mulți, si capulu loru, dlu conte Iuliu Andrásy, vice-presedintele dietei, a facutu cate-toté incercari, chiaru si prin unele promisiuni — găle, spre a indulecă pre romani, ca sê-si retrage acea propunere; precandu de alta parte fratii magiari mai pucinu ipocriti — nu afia acést'a propunere decatul — buna si de apta. — Deci oblegatii nostri in urm'a acestor manifestatiuni, luandu oportunitatea pasiului loru de nou la desbatere, decisera cu unaminutate de voturi, a ramené langa propunere-si si a-o susținé cu tôte poterile. —

* * Pesta 21 aprilie 1866.

Va fi cunoscutu on. publicu romanu, cumea diet'a Ungariei esmisse comisiune regnicolara, pre candu diet'a Croatiei d'in parte-si delegă alta comisiune regnicolara, cu scopu ca ambe aceste comisiuni intrunindu-se sê se consulte despre referintele de dreptu publicu ce voru sê aiba validitate pentru venitoriu intre Ungaria si Croati'a.

Intrunirea prima a acestor comisiuni fu astazi la 6 ore dupa mădiadi in edificiul academiei.

Contele Antoniu Mailatu, dupa cuventare salutatórie in limb'a magiara, fece croatilor cunoscuti membrii alesi d'in partea casei de sus si a casei deputatilor dietei Ungariei, totodata fece ca notariul Antoniu Csengery sê cetésca decisiunile d'in protocoile caselor, referitorie la esmiterea comisiunei.

D'in partea Croatilor, eppulu Io-sifu Georgiu Strossmayer salută in limb'a croata comisiunea ungurésca, i fece cunoscuti membrii croati, apoi prin Ioane Perkovac fece a se ceti mandatul ce l'a primitu de la diet'acroato-slavona.

Acu se procese la alegerea presedintelui. Ungurii voiau presediu duplu, éra Croati numai unu presedinte, ce la propunerea eppului Strossmayer se alése prin achiamatiune contele Antoniu Mailatu.

De notariu, ungurii alésera pre Csengery, éra Croato-Slovanii pre Perkovac, astfelu protocoile se vor portă in doue limbi, se vor confronta, le va subserisé notariul respectiv si presedintele ce e comunu.

Conferintele s'a decisu sê fie inchise, altu publicu nu va luá parte, éra membrii s'au oblegatu a tiené in secretu decursulu intregu alu desbaterilor.

Logosiu, 10 aprilie 1866. v.

Candu s'a anessatu Banatulu catra Ungaria, in rescriptulu de anessare, poporeloru, cari au vrutu sê pastreze autonomia Banatului d'in temere de egenomia magiara, li s'a garantat natiunalitatea loru, acordandu-li-se atatu parteciparea la vieti publica a comitatelor, catu si intrebuintarea limbei natiunale in locurile unde ele se afla indesatulocuitore.

Cum am preceputu noi garantia acést'a, dovedesce destulu de chiaru numerulu diregatorilor romani, alesi in 1861, precum si decretarea limbei romane de oficioasa congregatiunea d'in septembrie totu a acelu anu. Am avutu de comite supremu pre Gozsdu, romanu, si de dupa candidarea ce a facutu am alesu d'in 60 de diregatori comitatensi 35 ro-

mani, mai multi a alege nu eră cu potinția după acea candidare.

La intrarea în viață a nefericitului provizoriu, ni s'a luat fara multe ceremonii limbă, dară deregatorii romani n-au remasă antaiu sub administrarea lui Serbu, romanu în totă privinție, apoi sub veghiarea administratorului presintă.

Guvernul presintă și-a inceputu lucrările sale nante de totă cu denumirea comitilor supremi, antaiu în comitatele magiare, unde nu eră lucru mare a află și cate duoi trei insi apti și calificați pentru politică guvernului, era după aceea în comitatele nemagiare său mestecate. Aci — precum se vede — nu eră astă ușor a află persoanele corespondentărie, de 6-7 ce guvernul ca să nu para contrariu dorintelor și pretensiunilor drepte ale differitelor naționalități, au cautat barbati de naționalitatea comitatului, cari să aibă oare-care popolaritate, și cari d'alta parte să primăscă angajamentu cu politică barbatilor de la guvern.

Acăstă inse, cumca nu i-a succesu guvernului, o conchidemă de la starea în care ne aflăm.

Comitatul nostru, unul de'n cele mai curate românescii în Ungaria, n'are nici pana în diu'a de astă-di comite supremu; elu în legelatiunea tierei, în cas'a magnatilor, nu e reprezentat.

Guvernul inse trebui să aibă în comitatul pre cine-va, care să-i spriginescă politică și astă în lips'a comitelui supremu, vice-comitii constitutiunali din 1861 primira era-si diregatorie. Ei atunci se retraseseră pentru că suspinderea constituțiunii și intrarea provizorului, nu convenia principielor loru constituunali, era acum'a reocupara posturile sub continuarea provizoriului. Ce e dreptu, vice-comitii si-au datu ustană ea primirea diregatoriei loru să para celu putințu că s'a intemplata cu inviorea reprezentantiei comitatului, inse inviorea Românilor nu li-a succesa a o castigă.

Ei si-au inceputu activitatea loru cu rarirea deregatorilor romani, catu din 73 astadi numai 29 sunt romani.

Astă stămu noi acum'a în comitatul Carasiului, mai reu de cum am statu sub domnirea provizoriului; n'avemu comite supremu, n'avemu limba romana în comitat, era diregatorii cea mai mare parte nu sunt de naționalitatea poporului.

Deci fie-ne iertatu a ne adresă dlui cancelariu de curte Mailatu, si apelandu la nepetă-a loialitate, la comprobătul său patriotismu și la recunoscutul său sentiu de dreptate, ai cere curund'a vindecare de unu reu, o fatalitate atatu de asupritore pentru naționalitatea noastră.

+ Chinezu, 6 apr.—In N. 1. „Albinez“ sau opintitu unu corespondinte din (?) laturea infernală a defaimă Serbi de conspirație în uciderea lui Nicolae Craciunescu de aici. În interesul adverului și a Publicului sum obligat a declara tota lamentația aceea în contra Serbilor peremptorie de pură tendențioasă malitia corespondintelor, carele intemplarea acea nu după veritate, ci după dorirea sau au impărtasit. Fiti în credut o: cetitorii, cum că steptirea civilă și militare (deliquențe și milite) la Asia horrible intemplari și mai atente de cătu ce e coresp. estravacantu aca. Pina astazi nu sa aflat nici unu Serbu se fie vinovat uciderei acea; căci Nicolae Craciunescu nu fu ucis de la biserică, cum diso corr., ci esind batu din ospetiu de la Arendasius, unde în ante au maltretat el pe ucigatorul său N. T. (Romanu) carele nu corrupt și cum patrat de Serbi, ci din simpla izbândă la ucișe pe urma. Din discretia nu voiu insdără corr.

septicu și alte egale exemple pentru incedere alui, adeca: mai cati Romani sunt ucisi de Romani în anul trecut si în alti ani fără nici o causalitatea Serbilor; — ei daca potfese se scie, se le caute în matriculu eclesiasticu de aici, acolo le va gasi în ordine.

Mai bine ar face coresp. acela, sa se lese din capulu Serbilor, căci destul sunt densii aici molestati și asupriți nu numai de consortii alui, ci și de pruncii lor, cari esaltati și inventati de inventatorii lor Rómanu esind din scola și trecand pe langa casile serbesti canta și urze: Susu Romane susu în munte, se taemu la Serbi duhanu pe frunte! — Sic non itur Corinthum!

Romania.

Nu potem incepe astă data acăsta rubrica fara a luă notitia de o impregiurare — după parerea noastră — multu însemnatore, ce se manifestă în dilele treceute mai în totă pres'a străna din pregiură, și carea cauta se ne doră forte pre toti cei-ce portămu numele de romani.

Reportul lui Ministrul de resbelu din România despre poterea armată, regularia și neregularia, ce stă spre despușetiune acelei tiere pentru aperarea autonomiei și drepturilor sale, în diurnalistecă vecina, germană și slava aflată o primire — precat se poate de rea, unu resunetu — dușmanu.

Am citit cu luare a minte judecătile a celor diurnale și — marturismul că le-am aflată totă — unilaterali și suprafaciali, ca dictate de patema, invidia, reuteat.

Acăstă experientă e calificata de a intărî în credința loru pre cei ce sustinu, cumca publicistecă străna, său mai bine dicându — politică vecinilor nostri, în locu de a se bucură de vertutea, tari, prosperitate unei tiere de aspirații noibile ca România, ea se supera și turbura.

Nu vom cercă, că de unde provine acăstă? — ce felu de motive poate se aiba acăstă condnita? — Atâtă inse totuștrebe să constataști, cumca — de ora cea poterea armată a României nu amerintă chiar pre nimenea, ei pronunciatul ei scopu e — a opera drepturile și autonomia tierei, contrarii ei nu potu avă pretenziunea de a fi priviti și tratati a-i drepturilor și autonomiei tierei. —

LOCOTENENTPA DOMNÉSCA.

a Principatelor Unite-Române.

La toti de fatia și viitorii sanetate:

Asupra raportului d-lui Ministrul Secretarul de Stat la Departamentul Instrucțiunii Publice și Cultelor, sub No. 1,890.

Avendu în vedere jurnalul Consiliului Nostru de Ministro, încheiatu în siedintă de la 12 Martiu corentu.

Audindu și opinionea Consiliului de Statu.

Anu decretat și decretam:

Art. I. Regulamentul pentru formarea societății literare române, se aproba de noi precum urmă:

REGULAMENTU

Pentru formarea societății literare Române.

Art. 1. Se va forma în București o societate literară cu misiuni speciale:

a) De a determina ortografiile limbii române.

b) De a elabora gramatică limbii române.

c) De a incepe și realiză lucrarea dietinarului Romanu.

Art. 2. Societatea va fi subvenționată de Statu și va avea dreptul de a primi legături și ori ce ofrande.

Art. 4. Societatea se compune acum pentru anteia ora din următorii membri:

a.) Din trei membri din România de peste Milcovu;

b.) Din patru membri din Romania de dincolo de Milcovu;

c.) Din trei membri din Transilvania;

d.) Din doi membri din Banat;

e.) Din doi membri din Maramureș;

f.) Din doi membri din Bucovina;

g.) Din trei membri din Basarabia;

h.) Din doi membri din Macedonia.

Art. 5. Societatea și-a alege președintele, vice-președintele și secretarii din seniște.

Art. 6. Societatea poate a-si iumulți, după nevoie, numerul membrilor sei.

Art. 7. Pentru astă una-data, Ministerul Instițiunii Publice și alu Cultelor, va invita la societate de a dreptul pe acei bătrăti din terile locuite de Români, cari se deosebesc prin meritele și lucrările literare.

Art. 8. Ministerul Instițiunii Publice și alu Cultelor va avea în vedere că, la alegerea de astă-data a membrilor, după Art. 4, se fie reprezentate fia-care din limbile neolatine și din limbile Statelor vecine, cari au avut influență asupra formării limbii române.

Art. 9. Primă întrunire a societății va fi la 1-iu Augustu 1866; sesiunea acăstă va fi de două luni celu multu.

Art. 10. În data după întrunirea societății, ea va forma statutele ei definitive, cari vor fi supuse aprobarei Domnului.

Art. 11. În aceste sesiuni va discută băsie după cari urmedia a se elaboră dictiunaru și gramatică: va defișa modulu cumu are să se adună materiile și formele limbii din totă terile locuite de Români, va decide de catră cine și cum să se lucreze cele două carti din materialul adunat.

Art. 12. Ministrul Instițiunii Publice și alu Cultelor va procură membrilor din provinciele vecine, pana la formarea budgetului ei separat, cate 80 galbeni spese de voiaj și cate doi galbeni diurna, era membrilor din Principate cate 30 galbeni voiaj și doi galbeni diurna pe totu timpulu catu voru tiné siedintele literare.

Art. II. Si celu din urmă, Ministrul Secretarul de Stat la Departamentul Instițiunii Publice și Cultelor, este însarcinat cu aducerea la indeplinire a acestui decretu.

Datu în București, la 1 Aprilie 1866.

N. HARALAMBIE.

Ministrul Secretarul de Stat la Departamentul Instițiunii Publice și Cultelor.

No. 582.

C. A. ROSETTI.

Onorata Redactiune! Pentru mai esapă evidentia cu manipularea marinimōselor contribuiri de la concertul și balulu, ce lu a datu tenerimea româna din Temisioră în 1/13 Februarie 1866 pentru ajutorarea tenerimei române studișe mai lipsite: fostulu comitetu arangiatoriu, si-tiene de strinsa detorintia, a Ve rogă cu tota stimă, ca să binevoiti a primi în colonele multu laudatu-Vi diurnalul urmatorele:

Contribuiri la concertul și balulu tenerimei române din Temisioră, tenuți în 1/13 Februarie 1866

1. Pest'a. I. I. Sale d. d. Andrei de

Mocioni 5 fl. Antoniu de Mocioni 5 fl. Georgiu de Mocioni 5 fl. Aleandru de Mocioni 5 fl. Catarină de Mocioni 5 fl. d. Vincentiu Babesiu ases. la tabă regăsca 3 fl. Prin d. Iosif Vulcanu redact. Familiei și a „Umoristului“ de la Il. Sa D. Georgiu Popă supr. comite alu Aradului 3 fl. d. Sigismund Popoviciu 2 fl. era de la Il. Sa d. Ignat Muranyi Com. supr. alu Temisișului 10 fl. sumă 41 fl.

2. Aradu. Colectante d. A. Rusu juristu abs. 2 fl. d. d. Georgiu Illoviu Adv. 2 fl. Em. B. Stanescu jur. abs. 2 fl. Teodor Serbu jur. abs. 2 fl. Mirone Romanu protosincel 2 fl. Nicolau Philimonu 2 fl. sumă 12 fl.

3. Lipova. Colect. d. Georgiu de Ratiu d. d. A. Ciordanu 2 fl. Georgiu de Fogarasi 2 fl. Christofor Giuchiciu preotu 2 fl. Iosifa Suciu parou 1 fl. Simeon Gombotiu inventator 1 fl. Georgiu Serbu 1 fl. Iacobu Ratiu de Caransebes negot. 1 fl. Atan. de Misiciu 1 fl. Ioane Schelegianu parou 1 fl. Georgiu Cojocariu 1 fl. Panajot 50 cr. Totu din Lipova pré on. D. Ioane Tieranu protopres 3 fl. sumă 16 fl. 50 cr.

4. Becherecul mare. Colect. d. Lasaru Gruișeu juras. 1 fl. d. d. Ioane Gavrilla c. r. oficialu 1 fl. Philipu Fischer 40 cr. Schenias Petru c. r. contr. 2 fl. sumă 4 fl. 40 cr.

5. Tătaradă. Colect. préon. d. Iosif Belesiu protopres. 2 fl. d. d. Ioane Popoviciu adm. par. in Sovresin 2 fl. Heinrich Beer 1 fl. 50 cr. Carolu Kreptihaler 1 fl. Georgiu Carabasiu docinte 1 fl. Moritz Blau 1 fl. Draschdianyssky 1 fl. Prochasca 1 fl. Szájbeli 1 fl. Iosif Silberleitner 1 fl. Szabó Jenő 1 fl. Palla Iosif 1 fl. și alte contribuiri mai mici cari tote cu aceste de sus. facu sumă de 18 fl. 10 cr.

6. Capruti. Colect. d. Vasiliu Zorlentiu parou 1 fl. și alte contribuiri mai mici cari la olală facu sumă de 4 fl. 62 cr.

7. Chinezu. Colect. d. Iacă Ungureanu jude com. 30 cr. Girgiu Ivanov insp. scol.com. 1 fl. Iosif Gombosiu docinte 1 fl. d. Petru Augustinu docinte 1 fl. și alte mai mici, cari totu facu sumă de 7 fl. 20 cr.

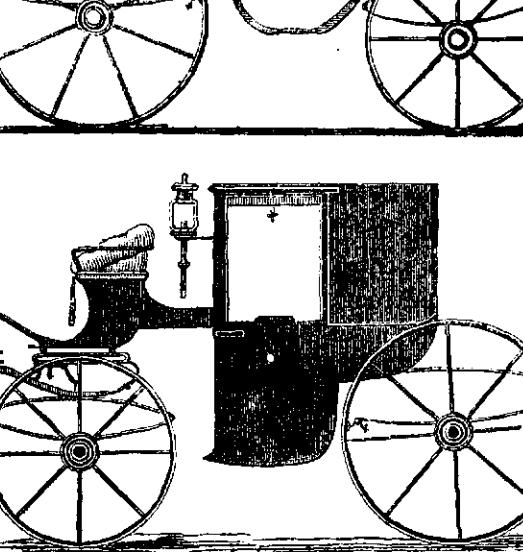
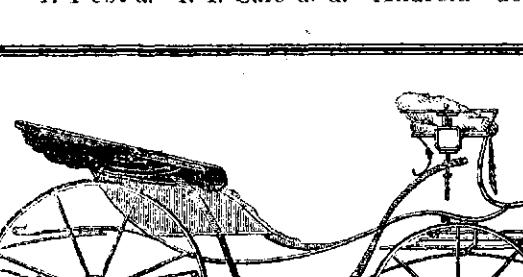
8. Zădăny. Colect. d. Moise Mosiescu not. com. 2 fl. d. d. Chirilu Petroviciu ases. consist. 1 fl. Andrei Barbosu parou 1 fl. Constantin Spataru econom. 1 fl. Teodor Lazaru jude com. 1 fl.

9. Aleșiu. Colect. d. Vineentiu Schelegianu parou 1 fl. d. d. Vasiliu Popescu capelanu campestru 1 fl. 50 cr. Tomă Miesa adm. par. 1 fl. Ignat Cacine a not. 2 fl. Demetru Demetrescu docinte 1 fl. V. Ribarovicu parou in R. Bencsek 2 fl. sumă 8 fl. 50 kr.

10. Baserică alba. Colect. d. Ioane Radulovicu negotiatoru 5 fl. d. d. Cusmanu Ciocola didariu 2 fl. Costă Balanescu arandatoru 2 fl. Michaiu Cost. Novacescu negot. 2 fl. Vasiliu Nicoliciu negot. 1 fl. Cost. Baboroni negot. 1 fl. Demetru Radulovicu negot. 3 fl. și alte mai mici cari facu totu sumă de 18 fl. (va urmă.)

*) Suu rogate cele lalte diurnale române să luă notițele aceste-a.

Rogămu pre OO. nostri cetitori să nu ne judece aspru pentru smintele tipografie, căci veri-ce inceputu e greu, culegatorilor de alte naționalități li costa tempu pana să se dedee eu scrierea româna.

Gottfried Ziegler,

Fabricant de trasure

(carutie)

Landstrasse, Hauptstrasse Nr. 101,

in Viena

gătesce tot felul de trasure (carutie) de gala, de sioase și de voiaj, după modelul celu mai nou, din calitatea și materialul celu mai bunu, cu preturiile cele mai moderate.

Doritorii de a se incunoscintia despre modele și preturi, se vor adresa catora fabricant de a dreptul.